

SÖDERBYBLADET

Nr 8 Årgång 8 September 2008 ISSN 1459-8493 Ansvarig utgivare: Södra Vallgrund byaråd

Hej Marthor!

Höstens första Marthamöte blir onsdag 1. Oktober klockan 15.00 i skolan.
Styrelsen

UFH informerar

Greenhouse-kläder ställs ut för försäljning söndagen 28.9. klockan 18-20.00.

Öppet Hus för lågstadie-eleverna ordnas under hösten på tisdagar jämna veckor. Annonsering finns i skolan.

Loppmarknaden ordnas under tiden 15. - 23.11. Bordshyra 5 euro. Kontakta Monika för att reservera din försäljningsplats.

Examina vid Åbo Akademi

Leif-Christian Östergård har avlagt ekonomie kandidatexamen inom ekonomisk - statsvetenskapliga fakulteten.

Sommarösund

Sommaren har vi nu bakom oss och det är dags att börja förbereda vinterns aktiviteter gällande färdigställandet av sundet.

Dammen i Verkhålet kommer att stängas i början av oktober och precis som senaste vinter kommer vi att låta vattennivån på insidan stiga högre än vad det är vid normalvattenstånd.

Isen kommer bl.a. genom pumpning att förstärkas till ca 70 cm's tjocklek innan grävarbetet sätter igång. Vi kommer också i år göra detta arbete med talkokrafter. Med hopp om en kall och snöfattig vinter.

Arbetsgruppen för Sommarösund

UNDERSTÖDSFÖRENINGEN VID SÖDRA VALLGRUND SKOLA r.f.

kallar till **ÅRSMÖTE** och **skolskogsupplevelse** **tisdagen 30.9.2008 kl. 18.30.**

VI träffas på skolgården, föräldrar, elever, syskon och även övriga medlemmar är välkomna. Tillsammans vandrar vi till "klassrummet" i skogen där eleverna har sin uteskola hela veckan.

Skogen bjuder på gemenskap och vi bjuder på pannkaffe, varm saft och syltgrisar.

Årsmötesförhandlingarna sker sedan i skolan. Elever och syskon har möjlighet att stanna på skolgården och leka under ledning av Marie Håkans och Marielle Westerlund.

Med vänliga hälsningar Ann-Louise, Heidi, Tina, Christina, Maaria, Johan Ö och Herman.

Vårt kulturarv – 50 år

Det blev en fin fest när Replot skärgårds hembygdsförening fyllde 50 år. Föreningens ordförande, Maj-Len Vestergård, uttryckte i sina inledningsord, att hon önskade en fest där högtidlighet blandades med

gemytlig samvaro och avkoppling. Det lyckades! Maj-Len tackade de stiftande medlemmarna som fortfarande lever, Helmer Dahlström, Anni Ruda och Linnea Sjödahls.

Föreningen bildades ursprungligen för att sammanföra vasabor som var hemma från denna skärgårdsbygd. Början till Granösunds fiskeläge togs 1970 när en fiskarbastu flyttades hit från Korsören. De 11 byggnaderna i dag på museiområdet, representerar de senaste 300 åren. En strandbod från 1700-talet finns.

Lisen Stolpe tar fram i sin dikt, "De år som timat", forna generationers idoga arbete och byasamhälle som ger en fästpunkt för senare tiders barn. Dikten publiceras i sin helhet i ett annat nummer av denna tidning.

På ett mycket förtjänstfullt sätt redogjorde Kaj-Erik Pått för hur de olika byggnaderna på museiområdet används idag, varifrån de flyttats och deras tidigare historia. Om detta står att läsa i en förnämlig skrift: "I fädrens spår - 50 år av hembygdsverksamhet". Boken som innehåller många bilder och är lättläst intresserar säkert varje hembygdsvän. Den finns till salu bl.a. i Sommaröhallen.

Vi hade äran att lyssna till nyblivna mästerspelmannen Karl-Erik Berg som ur sin fiol lockade fram: Schottis från Vallgrund, Plägarin från Solf och Skärikaalas polka, efter Jonis Georg, en äldre spelman från Sundom. Kalle passade på att berätta att det var han som rev Öistis kvarnen i Replot, transporterade den till Stundars där han byggde upp den på nytt. Den har fått nya vingar, är i gott skick och har goda grannar. I ovannämnda bok står att läsa hur det först var meningen att kvarnen skulle restaureras på sin ursprungliga plats.

I ett kåseri, skrivet på dialekt, tar Gertrud Ståhl upp det kulturarv som "Svennas stögon" utgör. "Man skulle komma sams med grannarna, men ibland blev man okomsams", sa Sven. Kåseriet finns i sin helhet i ett annat nummer av denna tidning.

Det var avkopplande att se Brages folkdanslag framföra: Slängpolska från Kökar, Kyttanvalsen, Skalan stigan och Oravais menuetten. Britta Lund var dansledare och Kalle Berg spelman. Att dansa på ett gårdstun till ett museum ställer sina krav. Gropar och tuvor styr dansarnas fötter oberäkneligt ibland. Det är märkvärdigt, små felsteg gör dansarna glada och stämningen blir gemytlig. I en tid när människorna hellre får en sticka i foten av tryckimpregnerat verandavirke, än en klöverblomma mellan tårna är det avkopplande att se hur människorna rör sig smidigt över gårdstunet, förbi stenar, trädrötter och blåbärsris längs upptrampade stigar.

Kommunens ledare bör naturligtvis säga något när det är 50-års fest. Rurik Ahlberg tyckte han borde köpa en ny sommarkostym eller varför inte en folkdräkt för att bättre smälta in i miljön. Det är viktigt att vi har ställen som Granösunds fiskemuseum där vi kan njuta av miljön och av varandra. I sitt tal tog han fasta på världsnaturarvet. Har man fått status av världsnaturarv kan man välja mellan två alternativ: 1. Göra ingenting; det finns ju där ändå. 2. Visa upp det och göra det till en attraktion. Satsningar enligt alternativ 2 på andra ställen har visat sig vara lyckade. Folk har äntligen tröttnat på att sitta vid uteserveringar och dricka öl. Genom Forststyrelsen tar staten ansvar för Världsnaturarvet.

"Havets hus", var ett annat projekt som kommundirektören berörde. Han ville komma till skott efter allt ältande

hit och dit. Klokt! Genom bidrag från staten, kommunen samt svenska kulturfonden hoppas han att projektet skall kunna genomföras. Lämpligt placeringsställe är, enligt Rurik Ahlberg, vid Replot Bro. Klokt! Även Svedjehamn har varit på förslag. Vid ett konstituerande möte nu i augusti kommer en bolagsstyrelse att bildas som fattar beslut om byggande och verksamhet.

Spelmanslaget Smedarna! Förutom att de inledde hela festen med Korsholms brudvals och Smedarnas schottis spelades: Månken över Granösund, en snoa och Vöråpolkan. Eftersom jag inte uppfattade vilken plats månen lyste över, sa Gunilla Lindroos, "skriv Månken över Granösund". Tro mig eller ej, vid en titt mot väster mellan björkarna kunde man uppfatta en svagt lysande månskära som tillsammans med solen bjöd till att lysa upp festen.

På en riktig hembygdsfest skall förtjänsttecken utdelas. Brage Räfsbäck, representant för Finlands svenska hembygdsförbund, tilldelade Lars-Ola Vestergård och Kaj-Erik Pått varsin plakett, båda för 40-årigt arbete inom styrelsen. Plaketten, ett ankarfäste, formgiven av Tom Bergrot från Åbo, symboliserar förankringen i hembygden.

Diplom och förtjänsttecken i silver, för styrelse eller annat förtjänstfullt arbete tilldelades: Maj-Len Vestergård, Erik Lund, Kaj-Erik Nykvist, Paul Lindell, Bo Strandback, Olof Snygg, Birgitta Berg, Judit Stenback, Folke Stenback, Bjarne Gammal, Regina Håkans, Sigvald Håkans, Gertrud Ståhl och Gunnel Strandback.

Premierade med diplom och historik blev: Astrid Sandqvist, Kurt Sandqvist, Sigrid Berg, Greta Skog, Helmer Dahlström, Anni Ruda, Linnea Sjö Dahl.

Den jubilerande föreningen uppvaktades: Av kommunen, genom Olle Victorsson, som gav en Loftetlykta att sprida både ljus och värme. Dessutom talkoverktyg, en hammare och ett kg spik.

Peter Båsk från Stundars tackade kollegan och samarbetspartnern med en hemvävd duk. Han påminde dessutom om att Öjas gården i Replot nu är till salu. Ett nytt projekt att bita i!

Övriga som uppvaktade var: Föreningen Brage, Södra Vallgrund jaktvårdsförening, Södra Vallgrund byaråd, Södra Vallgrund Marthaförening, Smedsby hembygdsförening, Vasa Andelsbank, Aktia, Replot uf:s museikommitté, Nykarleby – Oravais hembygdsförening. Familjen Salmi hade donerat en akvarell föreställande Svennas stuga på sin gamla plats. Tavlan är målad av Leila Salmi år 1990. En mycket värdefull gåva. En och annan började känna sig i nacken, solen brände, doften av laxsoppa hade länge känts i näsan. Folk blev hungriga. Även en trivsamt fest kan bli för lång. Efter avslutning med Modersmålets sång var det ingen som var blyg längre att stiga upp och ställa sig i soppkön. Beröm till Snickars Lasse och medhjälpare för den goda laxsoppan.

En titt i Svennas stuga visar vad flitiga och duktiga hantverkare kan åstadkomma. Spisen, enligt gammal modell har murats av Olof Snygg och Leo Hjerpe. På muren finns årtalet MDCCCXCV (1895). Taket var målat i gammaldags blågrå färg, tapeter som tidigare flagnade hade tagits ner, stockväggarna syntes. Av de minst 15 tapetlager som fanns hade man gjort en modelltapetbok som bör intressera vilken tapetdesigner som helst. Rena trasmattor på golvet. En del av Svennas bohag, som Södra Vallgrund

Marthaförening återbördat, finns kvar. Det har aldrig varit så ljust i Svennas stuga. Många generationer efter oss kommer att tala om Sven och kan titta in i hans stuga. Jag tror Sven gläds i sin himmel.

Börje Anderson

En dag på stranden... del II

Nybörjarna kommer trampande på sina små cyklar eller inklämda flera stycken i samma bil. Föräldrarna har varit duktiga på att samköra barnen och se till att alla alltid har en bil att fara hem i. Nybörjarnas namnupprop är lite stökigare än fortsättningsgruppens, jag tror det beror på att det är senare på dagen och eleverna har hunnit vakna ordentligt.

De flesta lämnar in sina "kryssböcker" innan de springer iväg och börjar leka "färgerna" med Nina. "Kryssboken" heter egentligen simningens ABC och är en bok som innehåller olika vattenövningar och simsträckor, efter varje övning finns en fisk. Om man klarar en övning så får man ett kryss i fisken och då får man måla den till följande dag. "Kryssboken" är även ett bra sätt för föräldrarna att hålla reda på vad barnen har lärt sig.

-"Hajarna" får springa och byta om, ropar jag. Vi har delat in gruppen i två mindre grupper, hajarna och delfinerna. Barnen håller noga reda på till vilken grupp de hör, så snabbt är 7 st hajar ombytta. Vi börjar med en doppningsramsa, "ett, två, tre, på det fjärde ska det ske... på det åttonde ett dopp" och alla doppar sig efter bästa förmåga.

Ofta brukar jag starta igång en lek som barnen kan leka på egen hand medan jag plockar ut en och en för individuell simträning. Vi övar att simma 25m, dyka 5 eller 8 m och

trampa vatten i 20s. Hajarna börjar frysa och går upp till Nina, och i kommer delfinerna. Delfinernas favoritlek i vattnet är "karusellen". Den går till så att alla står i en ring och håller varandra i händerna, varannan lägger sig ner och varannan står upp. Vi går runt i ring och sjungen "jungfru skär" när vi kommer till refrängen så får de som ligger sparka med benen och sprätta vatten på oss andra. En bra lek som tränar vattenvana och flytförmåga.

Vi går upp och sätter oss på stranden för att äta mellanmål. Nybörjarna har förstått det här med att ha varma drycker med. Till skillnad från fortsättningsgruppen så har nästan alla med en termos med varm saft eller varm choklad. Till nästa simtur är det inte alla som fått upp värmen och vill komma i en gång till så då går vi alla som vill gå tillsammans.

När vi kommer upp ur vattnet så gäller det för mig att minnas vem som ska ha kryss på vilken fisk, vem som simmade 10m och vem som flöt som en sköldpadda. Vi säger tack för idag och jag delar ut "kryssböckerna". Nu är klockan 13.30 och simskolan på Bullerås är slut för idag. För mig fortsätter dagen klockan 14 i Norra Vallgrund.

Det här var en helt vanlig dag i simskolan på Bullerås. Under de två veckor som vi haft simskola så har vi också hunnit öva livräddning en dag och vara i Replot en dag.

Sara Lund

SÖDERBYBLADET

Monika Nissander
Bråthagavägen 23 A
65930 SÖDRA VALLGRUND
Tfn 040-5867958
e-post: monika.nissander(a)netikka.fi

Nästa tidning utkommer omkring vecka 44.